AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺՆԵԳԻՆ
ՍՈՒՐԻԱ տար. 550, Վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՀՄՆ. տրկ. 7, Վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ
ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՅՈՒԼԻՍ 5 1932
ԶԵՌՔԷ ՀԱՏԸ 2,50 Ս. Դ.

Գ. ՏԱՐԻ | Ամէն առաքում պէտք է ընել թերթիս տնօրէնին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 91 (668)

ԱԼԷՔՍԱՆՏԷԹԻ ԵՒ ԱՆՏԻՈՔԻ ՇՈՒՐՋ
ՎԻՃԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԷՆԿԻՒՐԻԻ ՄԷՋ

ԱՐՏԱՔԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

Ֆրանսացիք փախստական Հայերը փորձանք ըրած են 400.000 թիւրքի գլխին

Ինչպէս որ Ֆրանսա 50 տարի չէ մոռցած Ալզաս Լորէնը, մենք ալ 50.000 տարի չենք մոռնար մեզմէ խլուած հողերը

Ինչպէս գրած էինք, վերջերս Թուրք թերթերու մէջ յաճախակի կը յիշուէին սուրիական խնդիրներ և շարժում մը գոյութիւն ունէր՝ ի նպաստ Սուրիոյ Թրքական հովանաւորութեան յանձնումին։ Թերթերէն ոմանք կ'առաջարկէին վերջ տալ այլեւս ֆրանսական հովանիին և Սուրիան յանձնել Էնկիւրիի հոգածութեան։

Այս ծիծաղելի առաջարկութիւններէն վերջն է որ Թուրք թերթեր սկսան հակաֆրանսական բուռն հրատարակութեանց։ Այս առթիւ ուշագրաւ էր ազգային մեծ ժողովին մէջ, Իզմիրի երեսփոխան Մահմուտ Էսատ պէյի հարցապնդումները Անթաքիոյ և Իսկէնտէրունի վարչական կացութեան մասին։ Ինչպէս յայտնի է, Ֆրանքլին Պույեոնի և Էնկիւրիի միջև կնքուած համաձայնագիրը Ալէքսանտրէթի սանճագին շուրջ կարգ մը մասնաւոր կարգադրութիւններ կը տրամադրէր։

Թուրքիոյ արտաքին գործոց Նախարարը Յունիս 25ին, ազգային մեծ ժողովին մէջ հետեւեալ պատասխանը տուած է Մահմուտ Էսատ պէյին.—

Անթաքիոյ և Իսկէնտէրունի շրջակային մասին կնքուած Էնկիւրիի համաձայնութեան ի՞նչ կերպով գործադրուիլը առ այժմ բացատրել դժուար է։ Սուրիոյ և Թուրքիոյ միջև կարգ մը գործերու համար շատ մը դաշնագիրներ կան։ Ասոնց առաջինն է Էնկիւրիի մէջ Ֆրանքլէն Պույեոնի հետ կնքուածը. յետոյ Մ. տը Ժուվընէլի հետ ընդարձակուած և կարգ մը կէտերու մէջ ջնջուած դաշնագիրները և ուրիշ զանազան պայմանագրութիւններ։ Այս դաշնագիրներուն և պայմանագրութիւններուն գործադրութիւնը շատ ժամանակ պահանջեց։ Ֆրանսական դեսպանին հետ բանակցութեան մէջ ենք։ Այս բանակցութիւնները բաւական յառաջացած են։ Ազգ. մեծ ժողովին բաւականաչափ տեղեկութիւն տալու ի վիճակի չենք։ Կը խնդրեմ որ մեզի թողուի այս մասին խօսելու ժամանակին որոշումը։

Թէվֆիք Ռիւշտիի այս բացատրութենէն վերջ խօսք առնելով խօսած է Իզմիրի երեսփոխանը.—

Արտաքին գործավարին պատասխանէն շնորհակալ եմ, միայն քանի մը կէտ կուզեմ յանձնել իր ուշադրութեան։ Եթէ կարգ մը թերթերու հրատարակութեանց հաւատ ընծայել պէտք ըլլայ, պէտք պիտի ըլլայ ընդունիլ որ Թուրքիա չի յարգեր դաշնագիրները և խօսքը։ Ֆրանսացիք կուզեն այս կերպ ճանչցնել Թուրքիան։ Այս հրատարակութեանց պատճառը հանր. պարտուց խնդիրն է։ Մինչդեռ Թուրքիա հաւատարիմ է իր պարտքերուն։ Մինչ բոլոր ազգերը աշխարհի խաղաղութեան պահպանման համար կը հրաժարին իրենց պահանջներէն և կուզեն համաձայնիլ, Թուրքիա տագնապին ամենէն տենդայոյզ մէկ միջոցին պարտքերը իր կարողութեան համաձայն կը վճարէ։ Այս վճարման ձևը հաճոյ չի թուիր Ֆրանսացիներուն։ Մենք դրամագլուխը շատոնց վճարեցինք։ Հիմայ տոկոսին տոկոսը կուտանք։

Ֆրանսացիք Իսկէնտէրունի և Անթաքիոյ շրջակայից համար ընդունեցին մասնաւոր վարչութիւն: Վարչութիւնը, համաձայն այդ համաձայնութեան պիտի գտնուէր Թուրքերու ձեռքը։ Թրքական դպրոցներ պիտի բացուէին, Թրքական մշակոյթ, Թրքական լեզու։ Առնուած լուրերու համաձայն ասոնց ոչ մէկը չէ յարգուած։ Եւ Ֆրանսացիք, Հայերը, մեզմէ փախած քաղաքական փախստականները 400,000 Թիւրքին գլխուն փորձանք դարձուցած են։ Կուզեմ որ ասոր վերջ մը դրուի:

Ֆրանսացիք իրենց հին առնելիքները 50 տարիէ ի վեր չեն մոռնար, ես ալ այդ շրջակայից մեր սրտէն փրցուած կտոր մը ըլլալը չպիտի մոռնամ. մեզմէ վերջը եկող սերունդներն ալ չպիտի մոռնան։ Ուրիշները ամբաստանողները թող նախ իրենց վիճակը խորհին։ Ֆրանսացիք 50 տարի Ալզաս Լորէնը չմոռցան, մենք ալ 50,000 տարին եթէ անցնի մերինը չպիտի մոռնանք։

Բոլոր երեսփոխանները ծափահարած են։ Մահմուտ Էսատի այս խօսքերը որմէ վերջ, նորէն խօսք առած է արտաքին նախարարը.—

Ընկերնե՛ր, մեր եղբօր Մահմուտ Էսատ պէյի ակնարկած դաշնագիրներու վերաբերեալ կէտերը, քիչ թէ շատ շարադրութեան գաղափարի և դաշնագիրներու տրամադրութեանց մէջ գոյութիւն ունեցող բաներ են։ Նոյն իսկ այդ տրամադրութեանց մէջ կը գտնուի նաև այն պարագան՝ թէ Թուրքիոյ կառավարութիւնը, երբ որ ուզէ, կրնայ Իսկէնտէրունի նաւահանգիստին մէկ շրջանակը վարձել։ Օրինակի համար, այս վերջին կէտին մասին մեր կառավարութեան կողմէ պահանջում մը չէ եղած և այս տեսակէտով ալ իրապէս չէ գործադրուած այս պարագան։

Կուզեմ լուսաբանել միայն երկու կէտեր. նախ Սուրիոյ երկրամասին և Թուրքիոյ միջև վճռական սահմանագլուխը գծուած և Ազգ. Մեծ ժողովի որոշման ու հաւանութեան արժանացած է։ Երկրորդ՝ չեմ բաժներ ընկերոջս այն պնդումը թէ՝ գոյութիւն ունեցող դաշնագրային տրամադրութիւնները բնաւ չեն յարգուիր։ Իմ ըսելիքներս ամբողջացնելու համար, պիտի աւելցնեմ թէ մեր փափաքին համապատասխան ըլլալով, ֆրանսական նոր դահլիճը կը փափաքի շարունակել և զարգացնել Թիւրքիոյ և Ֆրանսայի միջև գոյութիւն ունեցող յարաբերութիւնները, ինչ որ հիմը կը կազմէ չէզոքութեան եւ բարեկամութեան այն դաշնագրին որ մէկ ու կէս տարի առաջ ստորագրուած է Փարիզի մէջ և Ազգ. Մեծ Ժողովի հաւանութեան արժանացած։ Սակայն, ի զօրու ըլլալու համար միւս կողմն ալ պէտք է վաւերացնէ այս դաշնագիրը։

ՆԵՐԱԾԱԿԱՆԻ ՏԵՂ

Հայկական դատի ծանրութեան կեդրոնը հայոց հայրենիքէն փոխադրուեցաւ գաղութներ։ Այս իրողութեան հաստատումն է։ Հակառակ մեր բոլոր ցանկութիւններուն փաստը այս է։ Անոնք որ սովոր չեն փաստերու վրայէն ցատկելու կամ քովէն սահիլ անցնելու, անոնք ստիպուած հաշուի կառնեն այս իրողութիւնը և ըստ այնմ կը նային մեր ծաւալուն և որակով խիտ գաղութներուն։

Բայց, հայկական դատը ըստինքեան և ներգոյակ խնդիր մը չէ։ Այսինքն՝ երկինքէն իջած իր մը չէ։ Ծնած է մեր երկրին մէջ ու մեր ժողովուրդի ցաւէն և ապագայի համար տածած արդար իղձերէն։ Եթէ ուրեմն [illegible] ցանէ մեր ժողովուրդին ցաւը, և ապագայի իղձերը իրանին և կամ մեռնին, հայկական դատն ալ կը վերնայ կամ կը մեռնի։ Կը վերնայ կամ կը մեռնի՝ գտնելով իր տրամաբանական լուծումը կամ դատը սնուցանողի մահով։

Դատը ծնողը հայոց հայրենիքն էր, սնուցանողը իր արիւնով հայ ժողովուրդը։ Այդ հայոց հայրենիքը աւերակուեցաւ և ամայացաւ, հայոց ժողովուրդը տարտղնուեցաւ։ Ի՞նչ է ուրեմն այս պահուս հայկական դատի իրական վիճակը, կամ ի՞նչ կրնայ ըլլալ։

Կայ երկու ըմբռնում, երկու տեսակէտ։

Թրքօ-բոլշեւիկեան տեսակէտ։

Դաշնակօ-հայկական տեսակէտ։

Տեսակէտ առաջին։ Զարմանալի և ընդվզեցուցիչ կերպով Էնկիւրիի և Երեւանի մէջ միատեսակ ըմբռնողութիւն կը տիրէ ամբողջ 50 տարի աշխարհը յուզող այդ հարցի վերաբերմամբ։ Զարին ու Ֆիրականութեան յաջորդ բոլշեւիկները, Իթթիհատին և Սուլթանականութեան յաջորդ Քէմալիստները, տարբեր չարժառիթներով միեւնոյն եզրակացութեան կը հասնին.— Հայկական դատը լուծուած է։

Զարական Ռուսաստանը հայկական դատի նախաձեռնութիւնը միշտ իր ձեռքին մէջ պահած էր Թուրքիան իր քաղաքական ու տնտեսական ազդեցութեան տակ պահելու մտքով։

Սուլթաններու և Իթթիհատի Թուրքիան հայկական հարցը չարունակ արիւնով ու մոխիրով կը յուզէր, նոյնպէս զայն լուծելու մտադրութեամբ։

Պատմական աննախընթաց ողբերգութիւններու գնով երկուքն ալ յաջողած են իրենց դիտաւորութեանց մէջ։ Երկու կարգ ու սարքերու յաջորդներն ալ զայն լուծուած կը համարեն։ Թիւրքը երբեւ թէ արմատէն ջնջած կարծելով զայն, իսկ ռուսը գոհ որ Թուրքիան ինկած է իր ազդեցութեան տակ քաղաքականապէս ու տնտեսապէս։ Թրքօ-ռուս ըմբռնողութեամբ հայկական դատը լուծուած է։

Դաշնակօ-Հայկական տեսակէտ.— Հայոց պահանջները Թուրքիայէն նոյն-իսկ հազարէն մէկ տոկոսով գոհացուած չեն։ Մինչեւ 1914 մեր նուազագոյն և Թուրքերու իրենց իսկ կողմէ ընդունելի համարուած պահանջներուն արիւնով ու հուրով պատասխանած է Թուրքիան, 1915-1922ին կոտորելով մէկ միլիոն, տեղահան ընելով ու թափառական դարձնելով մէկ միլիոն, և ասոնց բարոյական ժառանգութիւնները փճացնելով որ անգնահատելի է, և իւրացնելով նիւթական հարստութիւնները, որոնք նուազագոյն չափով գնահատուած են 15 միլիառ ոսկի ֆրանք։ Ուրեմն հայկական հարցը լուծուած չէ։ Ոչ միայն լուծուած չէ, այլ եթէ նոյնիսկ 50 տարիէ ի վեր հայկական դատ գոյութիւն ունեցած չըլլար, այդ դատը ստեղծուած կըլլար 1915ի սարսափներով, ու ներկայի հայկական խոշոր զանգուածներու հայրենավտար վիճակէն։

Բայց Երեւանը կը պնդէ որ լուծուած է։ Եւ Էնկիւրին նոյնը կ'ընէ։ Այս պայմաններու տակ վերջին խօսքը կը մնար գաղութներուն։ Որոնք հոգւով կապուած են Երեւանին ու սարսափով պատած են դէպի Էնկիւրին։

Ներկայիս Հայաստանի մէջ ապրող մէկ միլիոն հայութեան պաշտօնական բերանը Երեւանի բոլշեւիկեան կառավարութիւնն է։ Ցորչափ կառավարութեանց պաշտօնական տեսակէտները կան և հոգ չէ ինչ միջոցներով անոնք հաստատած ըլլան իրենց իշխանութիւնը, բուն ժողովուրդի ցանկութիւններէն թիւ և ուժ չրխիր։ Հետեւաբար մենք անոնցմով չպիտի զբաղուինք։

Ո՞րն է գաղութներու բերանը։ Այսինքն՝ գաղութները ի՞նչ միջոց ունին արտայայտելու իրենց իղձերը և արտասանելու «այո»ն կամ «ոչ»ը։

Գաղութներու անպաշտօն կառավարութիւնը, ըսենք համարձակօրէն Հ. Յ. Դաշնակցութիւնն է: Ան է որ պիտի արտայայտէ գաղթաշխարհի քաղաքական մաղձանքները եւ հաւաքական տրամադրութիւնները։

Եւ այս իրերու բերումով ու շատ բնական կերպով։ Քանի որ հայկական դատի վերաբերմամբ տիրողը երկու ըմբռնում է, Թրքօ—Ռուս եւ դաշնակօ—հայկական, եւ քանի Երեւանին ու Էնկիւրիին տեսակէտներուն ծանօթ ենք, ապա գաղթաշխարհը որեւէ կերպ ու միջոց պիտի գտնէր իր դիրքը ճշդելու:

Այդ կերպն ու միջոցը գտնուած են։

Գաղութներու մէջ արագօրէն կը ծաւալի դաշնակցութիւնը եւ դաշնակիզմը, եւ հայ ժողովուրդը իրեն համար ու բնազդօրէն երկու վիթխարի եւ արիւնազանգ բեմեր կերտած է, անկէ բոլորին յայտարարելու որ ինք—հայ ժողովուրդը—ամենեւին լուծուած չհամարեր հայկական հարցը։ Այս բառը «լուծուած» բացարձակապէս անզօր է տալու ճշգրիտ իրողութիւնը։ Քանի որ հայկական դատի լուծման մասին խօսք չկրնար ըլլալ, շատ շատ կրնան գտնուիլ մարդիկ որ եղածին, —գարհուրելի անարդարութեամբ Թուրքերու եւ բոլշեւիկներու միասնաբար հաստատած իրողութեան—համակերպութիւն յայտնեն, քար դնեն իրենց խղճերուն վրայ ու լռեն։ Մենք այդ համակերպութիւնն ու գերեզմանային լռութիւնը չենք տեսներ։ Ինչ որ կը տեսնենք այն է թէ երկրի եւ թէ գաղութներու մէջ կենդանի հետաքրքրութիւն կայ այդ դատի հանդէպ, անոր լուծման կարելիութիւններու մասին։ Երկրի մէջ ընտիր տարրեր կ'անտեսեն չեկան, ու կը նախընտրեն Սիպերի աքսորավայրը, և արտասահմանի երիտասարդութիւնը հագիւ կը զգայ իր կացութիւնը ժամանակին եւ ժխտող պայմաններու դէմ որ զինք կ'արգիլեն գործօն պայքարի դաշտը նետուելէ։

Մարդիկ կան, իմաստուններ, որոնք երկրի դաժան կարգ ու սարքի հաշուառութեամբ եւ արտասահմանի արգելիչ և անյաղթահարելի թուող պայմանները նկատի առնելով կը ժխտեն գաղութներու քաղաքական արժէքը։ Մոսկուան և Էնկիւրին սակայն, որոնք քաղաքական բոլոր շուկաներու և լարերու վրայ կը խաղան, անոնք անտարբեր չեն գաղութներու քաղաքական արժէքի մասին։ Ուշի ուշով կը հետեւին մեր գաղթաշխարհը յուզող մեծ ու փոքր աւիքներուն և հնարաւոր բոլոր միջոցներով կը հետապնդեն գաղութները քայքայելու եւ քաղաքականապէս իրօք անարժէք դարձնելու գործը։ Մոսկուան եւ Էնկիւրին իրենց ըրածին կատարեալ գիտակցութիւնը ունին։

Գաղութները արժէք են եւ մենք պիտի գիտնանք այդ արժէքը խիտ պատկառելի դարձնելու կերպը, ու կանգ չպիտի առնենք ոչ մէկ զոհողութեան առջեւ։

ՇԱՀԱՐՈՒՆԻ

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԷ
ՀԱԼԷՊԻ ԹԻՒՐՔԻՈՅ ՄԻԱՑՈՒՄԸ

ԱՆՏԻՈՔԷՆ ԵՒ ԱԼԷՔՍԱՆՏՐԷԹԷՆ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
ԿԵՐԹԱՅ ԷՆԿԻՒՐԻ

Դամասկոսի իսլամ ազգայնականներու օրկան «Ֆէթա Էլ Արապ» թերթի մէջ կը կարդանք.—

Մեր առած տեղեկութեան համաձայն, ներկայ տնտեսական տագնապի սաստկութեան, կառավարութեան ցոյց տուած բռնութեան եւ տուրքերու առատութեան պատճառաւ ժողովուրդը հանրագրութիւններ կը պատրաստէ, որոնցմով կը պահանջուի որ Հալէպի կուսակալութիւնը բաժնուի Սուրիայէն եւ միացուի Թիւրքիոյ։

Ըսի ըսաւ մը կայ, որուն համաձայն, Անտիոքի եւ Իսկէնտէրունի ժողովուրդին կողմէ պատուիրակութիւն մը պիտի երթայ Թիւրքիա, յայտնելու համար Թիւրքիա միանալու իրենց փափաքները։

ԱՐԴԻ ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹԻՒՆԸ
(ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ)

Հոգեբանութեան զբաղումի դաշտը բոլորովին մտնելէ առաջ, թոյլատրելի կը գտնենք պզտիկ ցոյց մը տալ քիչ մը ձանձրալի բաներէն։ Արդի գիտական հոգեբանութիւնը յանկարծօրէն կատարուած յայտնութիւն մը չէ. ուրիշ գիտութեանց պէս, ան ալ քալեր է երկար ճամբայ մը։ Արդ յառաջդիմութեան պատմութիւնը մանրամասնել առանձին հետաքրքրութիւն պիտի ունենար, բայց մենք բաւականանանք անոր քանի մը յայտնի հանգրուանները միայն առնել։

Կարծէք պայմանագրական դարձեր է որ իմաստասիրական-գիտական ամէն լաւ բան Պղատոնէն Արիստոտելէն սկսի: Իրողութիւնը այն է սակայն՝ որ ասոնք ամէն գիտութեանց սկիզբ դնողներ ըլլալէ աւելի, գոյութիւն ունեցող բաները գրի ու սիստեմի վերածած են, Այնպէս ալ հոգեբանութեան մասին։

Պղատոն թէեւ կանուխէն նշմարեց մարդկային զգացողութեանց միջեւ գոյութիւն ունեցող զգացումներուն տարբերութիւնները. բայց չի կրցաւ զանոնք իրենց բուն տեղին, այն է ուղեղին ու ջղային դրութեան կապել։ Օրինակ, կարծեց որ ցանկութիւնը իբրև զգացում մարմնոյն ստորին մասերուն մէջ տեղաւորուած է, բարկութեան զգացումը, յուզմունքը՝ միջին մասերու մէջ (սիրտ, թոք, երիկամունք, ստամոքս), իսկ բանականութիւնը՝ վերի մասերուն մէջ, այսինքն գլխուն մէջ։ Զգիտցաւ որ ասոնք ամբողջ մաքի, ջիղերու, ողնածուծի ու գեղձերու խնդիրներ են։

Ան նկատած էր նաև «գաղափար»ներու գոյութիւնը, բայց հոն ալ կարծեց որ գաղափարը մարդը շրջապատող բնական և առացական իրերու տեսլական մէկ նախատիպն է, որ ո՛չ թէ մարդուն մէջ կը գոյաւորուի, այլ առաջուց գոյ է ան, մարմինէ ու մաքէ դուրս, հեռու և անմատչելի վայրերը, ուրկէ ատեն ատեն կուգայ նետի մը պէս կը մտնէ գլխուն մէջ, և յետոյ վերստին կ'ելլէ անկէ։

Արդարև, ուրկէ՞ կուգան մտածումները, պատկերները, տեսիլքները, ազնուոր գաղափարները, և ո՞ւր կ'երթան երբ մենք չունենք այլև։ Զանոնք Պղատոնին տեղ մեզմէ ով որ ալ ըլլար, առանց արդի գիտական առեղծուածներուն ծանօթ ըլլալու, իրմէ աւելի յարմար եզրակացութիւն մը պիտի չգտնէր այդ մասին։ Ան գաղտնիք մը մնաց մինչեւ նոր հոգեբանութեան կատարած գիւտը «ենթագիտակից» մտքի մասին։

Արիստոտել, Պղատոնի յաջորդն ու քննադատը, ցանկութեանց, բարկութեան ու բանականութեան զգացումները քիչ մը տարբեր տեղեր դասաւորեց — մեծ մասով, իր երէցին հակասելու համար, ինչպէս իր միւս բոլոր քննադատութեանց մէջ — թէեւ նորէն մարմնոյն զանազան մասերուն մէջ տեղաւորուած կարծեց զանոնք: Բայց «գաղափար»ներուն ուրկէ գալ ուր երթալու խնդրոյն մասին աղուոր տեսութեան մը հասաւ, որուն ինչ գիւտ ըլլալը ինքն ալ չէր գիտեր ապահովաբար։ Ըստ ան թէ գաղափարները, և ընդհանրապէս հոգեկան զօրութիւնները, ո՛չ թէ «սկզբունքներու» միստիկ ու հեռաւոր աշխարհէ մը կու գային ու կը մեկնէին խորհրդաւոր եղանակով մը, այլ ըստ էութեան անոնք մարդու մէջն էին, ու կը կազմէին անոր ներքին հարստութիւնները։ Ուրիշ բացատրութեամբ, ան ուշադրութիւն դարձուց մարդու մտային գործունէութեանց ու կենցաղի արտայայտութեանց ուսումնասիրութեան։

Իրմէ վերջ, սակայն, գրեթէ ոչինչ կատարուեցաւ այդ ուղղութեամբ. ու հոգեբանութիւնը մնաց «բանութիւն» մը «հոգիի», այսինքն ուսում մը որ փիլիսոփայութենէ փոխ առնուած թեւերով բնազանցութեանց հայեացքին մէջ կը սաւառնէր։ Երկար ատեն իմաստասէրներ գրեթէ ոչինչ գիտցան ուղեղի յօրինուածքի ու պաշտօնի մասին։ Ասիկա զարմանալի չ'երեւիր, երբ նկատի ունենանք որ կենսաբանութեան մէջ ալ համեմատաբար շատ մօտ ժամանակներու մէջ է որ գտնուեցաւ, թէ արիւնը մարմնոյն մէջ շրջան կ'ընէ, թէ ինչ է սրտի պաշտօնը, և նոյն իսկ ատկաւին որոշ կերպով չէ գտնուած, թէ ինչ է փայծաղին ու կուրաղիքին պաշտօնը։ Եւ ուստի տիրեց հին բնազանցական հոգեբանութիւնը, որուն ինչ ինչ հետքերը դեռ կը տեսնուին գրականութեան և խօսակցութեանց մէջ, մինչեւ որ ուսումնասիրութիւնները հաստատեցին թէ ուղեղն է որ կեդրոնն էր մարդկային զգացումներու, ձգտումներու, ծանօթութեանց և ընդհանրապէս բոլոր փորձառութեանց, որոնք սերտ կապեր ունէին անոր կենցաղ ու վարքին հետ։

Հոգեբանութեան գիտական փորձերը Տեքարթի ժամանակէն կը սկսի ու կը շարունակէ Լաքէէն, Լայպնիցէն, Հըրպարթ, Րէյտ, Պէյն, Ֆեխներ, Ուընդ, Միլ, Հիւմ, Սբէնսըր և ուրիշներ, մինչեւ անուանի Ճէյմս և իրմէ վերջը եկող արդի հոգեբաններու ամբողջ բանակը։

Լաքէն Արիստոտելի պէս յայտարարեց թէ գաղափարները, ո՛չ թէ մարդէն դուրս՝ բացարձակ աղբիւրներէ կուգային, կ'երթային, այլ ուղեղին մէջ գոյութիւն կ'առնէին։ Հըրպարթ կըրցաւ հաստատել թէ գիտակցութիւնը կարելի է բնազանցական ուրիշ խնդիրներէ բոլորովին անկախաբար ուսումնասիրել։ Ֆեխներ լուսաբանութիւններ բերաւ մաքի ու մարմինի փոխադարձ յարաբերութեանց մասին։ Ուընդ, աշխարհի մէջ առաջին անգամ ըլլալով, Լայփցիկի մէջ 1789ին հաստատուեցաւ հոգեբանական աշխատանոցը, գիտական լապոռաթուար մը: Իսկ հոգեբանութեան գիտական անկախութեան գրեթէ հռչակումն էր Սբէնսըրի «սկզբունքի հոգեբանութեան» հրատարակութիւնը։

Բայց մինչեւ Տարվինական օրերը հոգեբանութիւնը մնաց մաքի թէրի ուսում մը։ Այս սխալ գաղափարներէն մին էր, օրինակ, «կարողութեանց հոգեբանութիւն» վարկածը, որ մեծ պատիւով ընդունուած էր նաև մանկավարժութեան մէջ։ Ըստ ասոր, միտքը կը բաղկանար իրարմէ անջատ և անկախ քանի մը բաժանումներէ, գրեթէ ինչպէս պահարանի մը զանազան «աչքեր»ուն պէս, որոնց մէջ կը գտնուէին «կարողութիւնները», ինչպէս յիշողութիւն, տրամաբանութիւն, դատողութիւն, երեւակայութիւն։ Ինչպէս մարմինը ունի զանազան «անդամներ» որոնք իրարմէ անջատ էին և իրարմէ տարբեր պաշտօններ ունէին, նոյնպէս ալ մաքի

ԴՐՈՒԱԳՆԵՐ ՀԻՆ ՅՈՒՇԵՐԷՍ
(ՃԱՄԲՈՒ ՆՕԹԵՐ)

Ապրիլ 22.— Առաւօտեան թեթեւ ակրատ մը առնելէ յետոյ մեկնեցանք Ալէյի մերանէն և քանի մը անշուք գիւղերէն անցնելով երեկոյեան դէմ հասանք Մուֆարգին (Նփրկերտ) որ Սիլվան գաւառին գայմագամութեան կեդրոնն է։ Հոս պատիւը ունեցայ հանդիպիլ Տ. Զաւէն արքազանին որ իր թեմական այցելութիւնները լրացնելով եկած էր Նփրկերտ որ տեղւոյն առաջնորդական փոխանորդ Տ. Կորիւն վրդ. Սրապեանի բարւոք պաշտօնավարութիւնը գնահատելով ծայրագնութեան աստիճան և գաւազան տուաւ անոր։ Կ'արժէ քիչ մը կանգ առնել Նփրկերտի մասին, ուր մնացի երեք օր ճամբու ընկեր գտնելու համար։ Նփրկերտ որ մարտիրոսաց քաղաք ալ կ'ըսուի, շինուած է Կորդուաց լեռներէն դէպի հարաւ արեւելք երկարող սարահարթի մը ստորոտը, հին Աղձնեաց նահանգին կեդրոնը, ունի հոյակապ շէնքերու հըսկայ բեկորներ, միակտուր քարէ արձաններ և հնամեայ ամուր պարիսպներու մնացորդներ, որոնք խիստ ուշագրաւ և հետաքրքրական տեսարաններ կը պարզեն դիտող աչքերուն։ Քաղաքէն քառորդ ժամի չափ հեռու, բացօդեայ վայրի մը մէջ, կը գտնուի թերեւս 100 մեթրէն աւելի բարձրութիւն ունեցող միակտուր եւ սրբատաշ քարէ աշտարակ մը, որուն վրայ կը նշմարուին տեսակ մը հին բեւեռագրեր, թէեւ ցարդ կարդացուած չեն անոնք, բայց ըստ տեղական աւանդութեան, կ'ըսուի թէ հայոց Տիգրան թագաւորին Մարաց Աժդահակին դէմ տարած յաղթանակին արձանագրութիւնն է։ Արդէն Նփրկերտ բուն Տիգրանակերտն է։

Ապրիլ 23.— Ճամբու ընկեր գտած էի Սասունցի խումբ մը մարդիկ, որոնք ջորիներով եկած էին Մուֆարգինէն ցորեն տանելու համար։ Առտուն ճամբայ ելանք և վեց ժամէն հասանք Բէրէ Պաթմանի կամուրջը որ շինուած է համանուն գետին վրայ. ճիշդ Տալորիկի և Խարզանի ջուրերուն միացման տեղը։ Այս հին ու քարաշէն կամուրջը որ ճարտարապետական խիստ գեղեցիկ ճաշակով զարդարուած էր. կը կանգնի 12 հսկայ սիւներու վրայ, որոնց խոյակներն ու քանդակները համակ հիացում կ'առթեն զանոնք դիտող անցորդներուն։ Աւանդութեամբ կը պատմուի թէ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մշոյ Ս. Կարապետ վանքին շինութիւնը աւարտելէ յետոյ երբ բոլոր դեւերը կը հաւաքէ անյատակ գետնի մը մէջ թափելու համար, կաղ դեւ մը անոր պաղատելով կ'ըսէ «Մի՛ նետեր զիս այս գետն, կելնեմ քեզի փոխհան առնիմ թափեմ Բէրէ պաթման, մինչեւ Քրիստոս գայ դատաստան»։

Մենք Բէրէ պաթմանէն անցնելով մտանք այլեւս Խարզանի (Ռշտունեաց երկիր) շրջանը և առաջին անգամ հանդիպեցանք Ջիլան գիւղը, ուր կը գտնուի քրդաց ցեղապետութեան օճախը։ Այս օճախէն բաւական նշանաւոր մոլլաններ ելած են վերջին մէկ դարու շրջանին, ի մէջ այլոց Շէյխ Մուհամմէտ Ալին որ իր կրօնական մոլեռանդութեամբը երբեմն իբրեւ մարմնացեալ Աստուած կը պաշտուէր այդ շրջանի քրդականութեան կողմէ։ Այն օրը առանց Ջիլան գիւղը մտնելու շարունակեցինք մեր ճամբան և հասանք Բէրէ Գուրթ որ դարձեալ Պաթման գետին վրայ շինուած հին և աննմանապէս բարձր կամուրջ մըն է. զոր տեղացիք կ'անուանեն մազէ կամուրջ։

Քանի մը խօսք ալ Տօնէի կոնի մասին, որուն եղերական պատմութիւնը սերտ կապ ունի վերջին տարիներու ընթացքին Սասնոյ հայութեան շուրջ ստեղծուած դժոխային քաղաքականութեան հետ։ Օսմանեան սահմանադրութեան հռչակումէն առաջ բովանդակ Սասուն արդէն զուլումի թատր մը դարձած էր, ամէն օր և ամէն տեղ սպանդ, թալանի առեւանգումի և սպանութեան դէպքեր կը պատահէին։ Հայուն կեանքը, ինչքն ու պատիւը իրենը չէին, այլ գազանաբարոյ քիւրտին էր և դժբաղդաբար գործուած անլուր խժդժութիւնները միշտ կը մնային անպատիժ։ Տիրող ընդհանուր զուլումէն զերծ մնալու համար Նորգեղի րէս Տօնէն ալ իր համբաններու հետ միասին կ'որոշեն իրենց դրախտանման գիւղը հողով ու ջուրով տալ Ջիլանի մեծազօր Շէյխին պաշտպանութեան տակ, տարուէ տարի խաֆիրութեան որոշ գումար մը անոր վճարելու պայմանաւ։ Այս որոշումը կը գործադրուի և գառնուկը կը յանձնուի գայլին։ Սակայն նենգամիտ Շէյխը տիրող քաղաքական վատ կացութենէն օգտուելով ամբողջ գիւղը իւրացնելու չարամտութեամբ կը դիմէ Գապըլճօզի գայմագամութեան և ո՞վ գիտէ ի՛նչ գռեհիկ միջոցներ գործադրելով կը յաջողի թափուի թուղթերը դարձնել իր անուան իսկ հայ գիւղացիները իբրեւ մրիպա՛ նշանակել կուտայ։

Սահմանադրութիւնը կը հռչակուի. Նորգեղի հայեր ինքզինքնին ազատ ըզգալով կը մերժեն ճանչնալ Շէյխին պաշտպանութիւնը և կը դադրեցնեն խաֆիրութեան տուրքի վճարումը։ Իրաց այս վիճակին մէջ, Շէյխը դատ կը բանայ Նորգեղցիներու դէմ և կախարդ միջոցներով ձեռքբերած թափուի թուղթերը մէջտեղ հանելով Պիթլիսի վերաքննիչ ատեանի անարդար վճռով գիւղը կը յանձնուի Շէյխին, իսկ հայերը դուրս կը վտարուին։ Այսպէս, Նորգեղը որ հայերու պապենական սեփականութիւնն եղած էր, զուլումի օրերուն գործադրուած խարդախ միջոցներով կը յանձնուի քիւրտերուն, իսկ խեղճ հայերը հոս հոն ցրուելով կը դառնան ակամայ հողազուրկնե՜ր…։ Րէս Տօնէն ալ իր բազմանդամ ընտանիքով ու հօտերով գիւղէն վտարուած կը բնակէր Պաթման գետին եզերը՝ ամայի տեղ մը, ուրկէ ամէն առտու և իրիկուն իր բռնագրաւուած գիւղին հանդերը դիտելով կ'ապրէր յուսահատական կեանք մը։

Ապրիլ 24.— Արեւի նախաձայն ճառագայթներուն հետ մեկնեցանք Տօնէի կոնէն և կորկէտի քարէ սանդուխներու օձապտոյտ կիրճերէն միշտ դէպի վեր բարձրանալով հասանք Թարուք որ Սասնոյ հարաւային սահմանի վրայ գտնուող հայաբնակ կարեւոր գիւղ մըն է։ Այս գիւղի հին ծանօթները մեզ դիմաւորելով փափաքեցան որ այն օրը իրենց մօտ անցնեմ. սակայն վայրկեան մը առաջ ծննդավայրս (Գոմք գիւղ) հասնելու անզուսպ բաղձանքս մերժել տուաւ ինծի անոնց խնդրանքը և ճամբաս շարունակելով խնդրեց Ս. Աստուածածնի ուխտավայրի գծով երեկոյեան դէմ հասանք Ս. Մարի առաքելոց վանքը, որուն կոնաձեւ բարձունքներէն մեր գիւղը տեսնելով առի հայրենաքաղձութեան 15 տարիներու կարօտը։ Մարին առաքելոց վանքը արդէն ինծի ծանօթ վայր մըն էր. հոն անցուցած էի մանկութեանս օրերը, երբ տակաւին ողջ էր վանահայր Տ. Պետրոս վարդապետը, որուն կը պարտիմ այբուբենի առաջին դասս ու նախնական ուսումս 90ական թուականներուն։ Վանահայր Տ. Պետրոս վրդ. 1907ին վախճանած ըլլալով անոր յաջորդած էր Տ. Ստեփան վարդապետ Պաղտասարեանը որուն սպասումին վրայ հարկադրուեցայ այն գիշերը վանքը անցնիլ և վայելել անոր պատուական հիւրասիրութիւնը։

Ապրիլ 25.— Ի՜նչ երջանիկ օր, 15 երկար տարիներու նժդեհ կեանքիս կոչկանդուած իղձերն են որ կ'իրագործուին։ Նախորդ օրուընէ արդէն իմ վերադարձիս լուրը տարածուած էր մեր գիւղին մէջ, այնպէս հայրս, ազգականներս ու գրեթէ մեր գիւղի ամբողջ բնակչութիւնը զիս դիմաւորելու համար շարան շարան փութացած էին մինչեւ հանգչոց ըսուած վայրն, ուր սովորաբար ղարիպներու ողջերթի և ողջեկի փոխադարձ համբոյրներն ու մաղթանքները տեղի կունենան. ամէն անգամ երբ գիւղէն մէկը ղարիպութեան կ'երթայ կամ ղարիպութենէ կը վերադառնայ։ Հանգչոցի այդ հինաւուրց ծառերու զով շուքին տակ ես ալ գիրկընդխառն փոխանակեցի իմ կարօտալից համբոյրներս և ապա կէս ուրախ և կէս տխուր տպաւորութեան ներքեւ մտանք մեր գիւղը։ Կեանքիս էն երջանիկ օրերէն մէկն էր այն օրը. եթէ միակ տրտմութիւն մը կար այն ալ սիրելի մօրս մահուան կսկծալի պարագան էր, յորում զիս տեսնելու մղձաւանջով երեք տարի առաջ գերեզմանն իջած էր կարօտը սրտին։

Յաջորդ առաւօտ, առաջին պատեհութեամբ այցելեցի մօրս գերեզմանը և կարօտի արցունքով հանգիստ մաղթեցի իր ոսկորներուն, որոնք կը հանգչին Վարդանանց Ս. Քառասուն մանկանց սրբավայրի հինաւուրց կաղնիներուն տակ։

ՄԿՐՏԻՉ ՔՀՆ. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ

(3)

այս վարկածեալ «կարողութիւններ»ը։

Գիտական հետազօտութիւնները հաստատեցին որ միտքը յարկաբաժիններ չունի, այլ ամբողջութիւն մըն է միշտ, և կը գործէ միայն իբրեւ ամբողջութիւն։ Մէկ մասին վերագրուած կարողութիւնը գործունէութեան մէջ եղած ատեն, գործի մէջ է նաեւ միւս մասի կարողութիւնը։ Հաստատուած է նաեւ որ մարդու կենցաղ ու վարքին աղբիւրներն ու զսպանակները շատ աւելի խորունկ տեղեր կը գտնուին քան միայն գիտակից կոչուած մտքի սահմանները։ Առաջ միտքը միայն իր գիտակցական կողմէն ծանօթ էր, արդի հոգեբանութիւնը ծանօթացուցած է մտային ընդարձակ աշխարհի մը, մտքի անգիտակից կամ ենթագիտակից մասը, որ թէեւ «գիտակից»ին ներքեւ կամ ետեւ կը գտնուի, բայց խորհրդաւոր կապերով զայն կը կառավարէ ներքէն։ Հոգեբան մը, ուրեմն, արդարացնելու համար իր գիտութիւնը, պէտք էր միտքը ուսումնասիրել իր ամբողջութեանը մէջ, իր բոլոր հանգամանք և արտայայտութիւններովը։ Ասիկա կը պարունակէր թէ՛ գիտակիցը թէ՛ ալ անգիտակիցը, ու միտքը կը նկատուէր ո՛չ թէ զանազան «կարողութեանց» համագումար խըմբում մը, այլ իբր միութիւն՝ տինամիկ՝ ներգործիչ և ստեղծագործող ուժերու կերտուածք։

Ասիկա եղաւ դարձակէտը որմէ վերջ կատարուեցաւ մեծ յառաջդիմութիւն։

Այլ ևս միտքը պիտի ուսումնասիրուէր փորձառական կերպով մարդուն թէ՛ անասուններուն կենցաղին ու վարքի բոլոր արտայայտութիւններովը։ Այս յեղաշրջումը յառաջ բերողներու շարքը կարելի է սկսիլ Ուիլիըմ Ճէյմսէն։

ԲՈՒԶԱՆԴ ԵՂԻԱՅԵԱՆ

(5) (Շար.)

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԴԱՍԵՐ

Արձակուրդներու առթիւ Պ. Ներսէս Քիփիքեան կուտայ մասնաւոր դասեր Ֆրանսերէն, Ֆրանս. գրականութեան և գիտութիւններու։

Դիմել.— ԱԶԴԱԿի։

Կարդացէք եւ Տարածեցէք «ԱԶԴԱԿ»ը

ՈՒՂՂԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՓՈՓՈԽՄԱՆ ԽՆԴԻՐԸ ԴԱՐՁԵԱԼ ԿԸ ՅՈՒԶՈՒԻ ԵՐԵՒԱՆԻ ՄԷՋ

Ներկայ տարուան Փետրուարէն ի վեր Երեւանի մէջ լոյս կը տեսնէ գրականութեան եւ արուեստներու նուիրուած տասնօրեայ մեծածաւալ թերթ մը՝ «Գրական Թերթ» անունով։ 20 Մայիսի վերջին թիւին մէջ կը գտնենք հետեւեալ բարձ ու տաքկան տեղեկութիւնները հայ լեզուի ուղղագրութեան փոփոխման մասին.—

Մայիս 23ին, Լուսաւորութեան ժող. Կոմիսար Դ. Սիմոնեան Գրողներու Տան մէջ պատասխանատու զեկոյց մը բրած է ուղղագրութեան վերափոխման այն առաջարկութիւններու մասին, զոր ընդունած է Հայաստանի Լուսաւորութեան գործավարութիւնը։ Զեկուցումը, որ կազմակերպուած էր Խորհրդային Գրողներու Միութեան կազմակերպիչ յանձնաժողովին նախաձեռնութեամբ, առաջ բերած է երկարատեւ ու տաք վիճաբանութիւն։ Արտայայտուած են լեզուագէտներ Ստ. Լիսիցեան, Սեւակ, Ղափանցեան, Ա. Ղարիբեանը, գրողներէն եւ արուեստագէտներէն Բակունց, Զարեան, Անար եւ Մ. Մազմանեան։

Վերջին չորսերու առարկութիւնները կը յանգին հետեւեալ եզրակացութեան.

1. Դ. Սիմոնեանի զեկուցումը եկած ունի 1926 թ. ուղղագրական յանձնաժողովի որոշումները, այն տարբերութեամբ որ կ'առաջադրէր համատարած չէ եւ համատարած ալ գործածութիւնը։ Ինչ կը վերաբերի 1926 թուի յանձնաժողովի որոշումներուն, ամէն կասկածէ վեր է որ անոնք հիմնովին կը վերցնեն մեր նոր ուղղագրութիւնը եւ չնչին ապահովում. նորով կը վերականգնեն հին ուղղագրութիւնը։ Եւ առկա հասկնալի է, թէ որ այդ յանձնաժողովին աշխատութիւններուն անհրաժեշտ չափով մասնակից չէ եղեր խորհրդային լայն հասարակութիւնը։

2. Ուղղագրական ամէն մէկ փոփոխութիւն նպատակ ունի դիւրացնելու լեզուի ուսուցումը։ Այս իմաստով ներկայ ուղղագրութիւնը, ինչպէս այդ ցոյց կուտայ տասնամեայ փորձը, դարձեր է ամենայն մասսաներու սեփականութիւն շնորհիւ իր պարզութեան։ Մինչդեռ առաջադրուած նոր փոփոխութիւնները կը վերցնեն այդ պարզութիւնը եւ կը ստեղծեն ուղղագրական խառնաշփոթ։

3. Հայերէնի ներկայ ուղղագրութիւնը, որպէս ուղղագրական միասնական սիստեմ, իր հիմքին մէջ ունի միօրինակ հնչական սկզբունք չխախտելու նաեւ մեր լեզուի ստուգաբանութիւնը։ Մինչդեռ նոր առաջարկութիւնները ուղղագրութեան մէջ չեն պահպաներ հետեւողականօրէն ոեւէ սկզբունք (թէ՛ հնչական եւ թէ ստուգաբանական)։

4. Առաջարկուած ուղղագրութիւնը ոչ մէկ առաւելութիւն ունի գոյութիւն ունեցող ուղղագրութեան նկատմամբ, այլ ընդհակառակը ատիկա քայլ մըն է դէպի ետ, դէպի խրթին ու անմատչելի նոր ուղղագրութիւն մը։ Կ'արժէ՞ արդեօք, այդպիսի ուղղագրութիւն մը ընդունելով, կանգնիլ մինչեւ այսօր լոյս ընծայուած խորհրդային գրականութեան վերհրատարակման դժուարութիւններուն առջեւ։

Ներկայ մասնագէտները աւելի նպատակայարմար գտած են թողուլ յեղափոխութեան նուաճումներէն մէկը՝ գոյութիւն ունեցող նոր ուղղագրութիւնը, վերցնել անոր հանի մը չնչին թերութիւնները (ինչպէս օրինակ, տառի գործածութիւնը երկու ձայնաւորներու միջեւ որինակ՝ եյին եի նաեւ սղագիր եւ գործածութիւնը՝ բարեվ – բարեւ), որոնք մամուլին մէջ վերցուեր են, սակայն մինչեւ օրս անհրաժեշտ ձեւակերպում չեն ստացեր [illegible] ուղղագրական պատշաճ կանոններ։

Դ. Սիմոնեանի եզրափակման խօսքին յետոյ, [illegible]

ԼՕԶԱՆԻ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ
ՊԱՐՏԱՏԷՐՆԵՐԸ ԵՕԹԸ ՄԻԼԻԱՌ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԵՆ ԳԵՐՄԱՆԻԱՅԷՆ

Լօզան.— Սկզբունքով, համաձայնութեան մը հետեւանօք որուն յանգեցաւ գործնականապէս խորհրդաժողովին դիւանը, Գերմանացիք չեն մերժեր գումար մը վճարելու գաղափարը, բայց անոնք կը պնդեն որ այս վճարումը առնէ Եւրոպայի վերաշինութեան յատկացեալ ընդհ. ֆոնտի մը մասնակցութեան ձեւը։ (Ռ. Գ.)

Լօզան.— Մտահոգութեան նոր պատճառ մը մէջտեղ ելաւ Եւրոպական վերաշինութեան ֆոնտին Գերմանիոյ մասնակցութեան շուրջ խորհրդաժողովի դիւանին կողմէ գումարուած այս օրուայ նիստի միջոցին։ Գերմանիան առաջարկեց երկու միլիառ վճարել եւ Ֆրանսան կը պնդէ եօթը միլիառի վրայ։

Գերմանական պատուիրակութիւնը կը վիճի այս կէտի մասին։

Յայտնի եղաւ նաեւ թէ Մեծն Բրիտանիան միացած է Ֆրանսայի պահանջելու համար որ յատուկ յօդուածով մը ապահովուի թէ այս կարգադրութիւնը ստորադասուած պիտի ըլլայ Ամերիկայի վճարուելիք պատերազմական պարտքերու գործադրութեան։

ԶԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ
ՀՈՒՎԷՐԻ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԵՒ ՌՈՒՍ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԿԱՐԾԻՔԸ

Մոսկուա.— «Թաս» հեռագրական գործակալութիւնը և «Իզվեսթիա» թերթը Հուվէրի առաջարկութեանց մասին յօդուած մը կը հրատարակեն «Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու և աշխարհի տնտեսական կացութեան հետեւանքը եղող Հուվէրի միջամտութիւնը» վերնագրին տակ.

«Նոյն իսկ բացառիկ ճիգի մը գնով Միացեալ Նահանգները չեն կրնար կատարել Լօզանի Խորհրդաժողովին նախատեսած սպառազինանց վերաբերեալ ծրագիրը։

«Իր առաջարկութեամբ Պ. Հուվէր ինքզինքը ապահոված է պատերազմական պարտքերը ջնջելու համար Եւրոպայի կողմէ կատարուելիք փորձերուն դէմ։ Այսուամենայնիւ կարելի չէ ըսել թէ Ամերիկա կ'սպասէ որ իր դրած պահանջը ձախողի բոլորովին։

«Սովիէթական պատուիրակութիւնը պաշտպանեց Ամերիկեան առաջարկութիւնները, որովհետեւ նուազագոյն չարիք կը հանդիսանան անոնք»։

ՖՕՆ ԲԱԲԷՆ ԻՐԱՒԱՆՑ ՀԱՒԱՍԱՐՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԷ ՍՊԱՌԱԶԻՆՈՒՄՆԵՐՈՒ ՏԵՍԱԿԷՏՈՎ

ԼՕԶԱՆ.— Համաձայնութիւն չի գոյացաւ տակաւին Գերմանիոյ կողմէ վճարուելիք գումարին քանակութեան մասին։

Գերմանիա կ'ընդունի գումար մը վճարելու սկզբունքը և կուզէ երկու միլիառ Ռայխս Մարք վճարել։ Բայց պարտատէրերը կը պահանջեն եօթը միլիառ։

Գերմանիան կուզէ որ խնդրոյն կարգադրութիւնը ունենայ բացարձակ հանգամանք մը. պարտատէրերը կուզեն զայն ստորադասել Միջ-կառավարական պարտուց ընդհ. կարգադրութեան որուն Միացեալ Նահանգները պիտի մասնակցին եղեր։

Գերմանիան իր հաւանութիւնը կ'ստորադասէ, վերջապէս, սպառազինումներու տեսակէտով իրաւանց հաւասարութեան ճանչցուելուն։ Ֆրանսան բացորոշ կերպով դէմ է այսպիսի պայմաններու։

ԱՄԵՐԻԿԱՆ ԿԸ ՓԱՓԱՔԻ ՈՐ ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ՎԻՃԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՆԱՅ ՀՈՒՎԸՐԻ ԾՐԱԳՐԻՆ ՇՈՒՐՋ

Ժընեւ.— Անգլիական, ֆրանսական և ամերիկեան պատուիրակներուն տեսակցութենէն վերջ, կը թուի թէ կ'ընթանանք դէպի զինաթափութեան ընդհ. Յանձնաժողովին հրապարակային նիստերուն վերաբացուելուն, նկատելով որ Ամերիկան կը փափաքի որ հրապարակային վիճաբանութիւն մը տեղի ունենայ Հուվըրի առաջարկին շուրջ։

Կը կարծենք թէ Ֆրանսան սպասողական բարեացակամ ընթացք մը կը բռնէ նոյն առաջարկութեան հանդէպ։ Պ. Լէյկի և ամերիկեան պատուիրակներու միջեւ տեղի ունեցող տեսակցութիւն մը նշմարել չի տուաւ սկզբունքի տեսակէտով ոեւէ տարակարծութիւն մը ընդմէջ ֆրանսական և ամերիկեան նաւային թէզերու։

ՇՔԵՂ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ
ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՇՐՋԱԿԱՅԻՑ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ
ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆԱՅ 10 ՅՈՒԼԻՍ ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԸ
ԱՌԱՒՕՏԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԻՐԻԿՈՒՆ
ՆԱՀՐ ԷԼ ՔԷԼՊԻ ՕԴԱՍՈՒՆ ԵՒ ՋՐԱՌԱՏ ՊԱՐՏԷԶԻՆ ՄԷՋ
ՏԵՂԻ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՅ ՕԲԵՐԷԹ ՄԸ
[illegible]
Վաստակաւոր դերասան Պ. ԱԲՈՎԵԱՆի եւ շնորհալի դերասանուհի Օր. ԱՍԻԱ ԿՈՍՏԱՆԵԱՆի կողմէ
Կէսօրէ յետոյ պիտի ըլլան Կովկասեան և լեռնային պարեր
Հաճելի անակնկալներ և Եւրոպական պար
Առաւօտեան շոգեկառքը կը մեկնի ԺԱՄԸ 8ին
Երթ ու վերադարձ 20 սուրիական դահեկան
Տոմսերը կը վաճառուին Սարաֆեան Եղբարց վաճառատունը, Պ. Սամբրէ Հիսարեանի գրավաճառատունը և Վարչութեան անդամներուն մօտ։
Կը խնդրուի հասարակութենէն հետերնին ըմպելի չի բերել

«ԱԶԴԱԿ»ի ՊԱՏՄՈՒԱԾՔ

ՊԱՀԱԿԸ

ՄԱՔՍԻՄ ԿՈՐՔԻ — Թրգմ. Օ. ԱՍԱՏՈՒՐ

— Քեզի պիտի թողնամ մինչեւ որ Կովկաս պըծիս։

«Պէտք է վարժ ըլլալ Կովկասին». կը յիշէի Գայրիգովի այս պատգամը։ Գրեցի պետերուս, Գօրիւէկլըէպագին, աղերսագիր մը, ուր յուզիչ շեշտով կը նկարագրէի Մարիմանայի բռնութիւնները։ Աղերսագիրս յաջողութեամբ պսակուեցաւ, կարճ ժամանակամիջոցէ մը ինծի նշանակեցին Գօրբիանկէյպազի գոյքերու կայարանին ու պաշտօն յանձնեցին պահպանելու դաշտերն ու պտուկները և հսկելու անոնց նորոգութեան։

Հոն, շրջապատուած զգացի մտաւորականներու աչքառու խումբէ մը — ուսանողներ, ժառանգաւորներ, վիճակագիրներ ու սպաներ։ Գրեթէ բոլորն ալ «կասկածելի»։ Անոնք մեծամեծաւ ճանչցած էին բանանտու տարագրութիւնը։ Երկաթուղիի տեսչութիւնը կ'օգտագործէր անոնց յատկութիւնները, արգիլելու գոյքերու գողցուիլը, որ մեծաքական կը զեղեղէին հոն։

Այն ամենէն յետոյ որ շփումով ապրեր էի, այս բարի ու իմաստուն մտաւորականներուն կեանքը տաղտկալի կ'երեւէր ինծի, անգոյն, զուգահեռ երկարաձգուելով այս մթին ու տխմար չարժնութեան, [illegible]

[illegible]

(6) (Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՍՊԱՌՆԱԼԻՔԸ ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

Սովիէթ բերբեր մինչեւ ճապոնական վտանգ մը կը տեսնեն ՍԻՊԵՐԻՈՅ ԴԷՄ

Մոսկուա.— Ճապոնի ձեռնարկը Մանչուրիոյ մէջ սպառնալիք մըն է Ծայրագոյն Արեւելքի ռուսական շահերուն տեսակէտով, բայց անիկա իբրեւ խթան ծառայելու է սովիէթներու անփութութեան եւ զանցառութեան եւ դրդապատճառ լինելու է Արեւելեան Սիպերիոյ մէջ ճարտարարուեստային մեծ յառաջդիմութեան մը։ Ճապոնի հետ ամէն վայրկեան կարելի եղող վէճի մը վտանգը կը պարտադրէր զինուորական խոշոր համախմբում մը եւ հետեւաբար պարէնի ամբարում մը կայսրութեան սիպերիական սահմանագլուխներու վրայ։ Սովիէթները հասկցան այս բանը, եւ ժամանակէ մը ի վեր այս գործի համար կը յատկացնեն առաջին հնգամեայ յատակագծին մէջ նախատեսուածէն աւելի շատ դրամ։ Այս վայրկեանիս ծրագրուած երկրորդ հնգամեայ յատակագծին մէջ սոյն շրջաններուն վերաշինութեան համար յատկացուած վարկերը այնքան կարեւոր են որքան չպիտի լինէին, եթէ ճապոնական միջամտութիւնը տեղի չունենար Մանչուրիոյ մէջ։

Սովիէթական մամուլը ամէն օր կը պնդէ Արեւել. Սիպերիան «ճարտարարուեստականացնելու» անհրաժեշտութեան մասին պատերազմի մը վտանգներուն պատճառաբանութեամբ։ Դեռ վերջերս «Զա Ինտուսթրիալիզասիոն» ռուսական մեծ թերթը հետեւեալ կերպով կ'արտայայտուէր այս մասին.

«Խորհրդային միութեան եւ համայն աշխարհի աշխատաւորները յուզում նալից ուշադրութեամբ մը կը հետեւին Ծայրագոյն Արեւելքի դէպքերուն։ Աշխարհի վրայ ապրող լաւագոյն, յառաջդիմասէր եւ յեղափոխական ամէն անձ կ'ըմբռնէ իր տնտեսութիւնը ընկերվարութեան վրայ հիմնել փափաքող երկրի մը դէմ կայսերապաշտ յարձակումի մը յարաճուն վտանգը։ Ահա թէ ինչու համար է որ սովիէթական եւ համաշխարհային Բրոլէտարիան սովորականէն դուրս կերպով կը շահագրգռուի Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ սովիէթներու կողմէ ձեռնարկուած տնտեսական յառաջդիմութեամբ»։

Մոսկուայի ղեկավարները իրաւացի կերպով դիտել կուտան թէ Արեւելեան Սիպերիան ունի իր պէտքերէն շատ աւելի հասոյթի բնական աղբիւրներ, մետաղներ, փայտ, վառելանիւթ, սնունդէն, որմէ պէտք է եզրակացնել թէ այս հարստութեանց արագօրէն շահագործումը ինքնապաշտպանութեան համար լաւագոյն միջոց մը պիտի ըլլայ՝ օտար յարձակումի մը պարագային։

Ներկայիս, Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ մեծ բանակ մը պահելու եւ պարենաւորելու համար, Սովիէթները հարկադրուած պիտի լինէին երկրին ներսէն փոխադրել գրեթէ ամէն բան։ Ասիկա եղած էր 1904—5ի պատերազմին տկար կողմը։ «Պէտք չէ որ այդպէս ըլլայ այլեւս, կը յայտարարէ կողբլանի տնօրէն Պ. Գուի Պիշէֆ. եթէ Ծ. Արեւելքը մէկդի ձգուեցաւ առաջին հնգամեայ յատակագծին մէջ, պէտք է որ լաւ տեղ մը բռնէ ան երկրորդին մէջ։

Մամուլը հաճոյքով կ'արձանագրէ Սովիէթներու համար արդիւնաբեր եղող նոր ձեռնարկութիւնները, որպիսիք են նաւերը նորոգելու համար կառուցուած տօքերը, փայտեղէնով ճարտարարուեստը, հանքածուխներու շահագործումը եւն։ Կառավարութիւնը շատ առատաձեռն կը գտնուի կարմիր բանակէն արձակուած այդ շրջանի զինուորներուն հանդէպ։ Անոնց կուտայ նա խոշոր ագարակներ, աշխատանքի համար հարկաւոր գործիքներ, ընտանի անասուններ եւ փոխ դրամ չնչին տոկոսով եւ երկար պայմանաժամով վճարելի պահանջել հարկին, այս մարդիկը պիտի կրնան վերստին ձեռք առնել իրենց զէնքերը եւ կազմել մարդկային առաջին պատուար մը պատահական յարձակողներու դէմ։

ԳԵՐՄԱՆԱՑԻ ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ԴԵՐԱՍԱՆ ՄԸ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆ Կ'ԸԼԼԱՅ

Պէրլին.— Նշանաւոր դերասան Պրունօ Քասթէր որ Գերմանական սինէմայի լաւագոյն արուեստագէտներէն մին է պանդոկի իր սենեակին մէջ կախուած գտնուեցաւ այս առաւօտ։

Տակաւին յայտնի չէ այս անձնասպանութեան պատճառը։

ԹԻՒՐՔԻԱ ԿԸ ՄՏՆԷ ԱԶԳ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Անգարա.— Ազգերու Ժողովը որոշեց Թիւրքիոյ մուտքը Ազգ. Դաշնակցութեան մէջ։

ԽՌՈՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Պոմպէյէն կը հեռագրեն «Էյ Անրամ»ի.

Պոմպէյ.— Հանդարտ անցած օրէ մը վերջ, միջցեղային կռիւները վերսկսան Քալպատեվիի մէջ։ Ոստիկանութիւնը հարկադրուեցաւ կրակ բանալ եւ սպաննեց չորս հոգի ու վիրաւորեց մէկ հոգի։ Օրուան խռովութեանց մէջ զոհ գացած անձերու ընդհ. թիւն է տասն եւ երեք հոգի։

ՉՈՐՍ ՀԱՐԻՒՐ ՅՈՅՆ ԱՆԳՈՐԾՆԵՐ ՀԵՏԻՈՏՆ Կ'ԵՐԹԱՆ ՊԻՐԷՈՒԷՆ ԱԹԷՆՔ

Աթէնք.—Առեւտրական նաւերու աշխատաւորներէն չորս հարիւր անգործներ Պիրէոնի մէջ հաւաքուեցան կառավարութենէն օգնութիւն պահանջելու համար։

Անոնք Աթէնք գացին հետիոտն եւ հոն ընդհարում ունեցան ոստիկանութեան հետ։ Երկու վիրաւորեալներ եւ չորս ձերբակալեալներ կան։

ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ՕՐԷՆՔԷՆ ԴՈՒՐՍ ԿԸ ՀՌՉԱԿՈՒԻ ՇԻԼԻԻ ՄԷՋ

Պէրլին.— Շիլիի համայնավարական կուսակցութիւնը օրէնքէ դուրս հռչակուեցաւ։

Սանթիակօէն ղրկուած հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ սահմանադիր ժողովը հրաւիրուած է Հոկտեմբեր մէկին համար։

Թիւրքիոյ մէջ 12 միլիոն անգրագէտներ կան 14 միլիոն բնակիչներու վրայ

Անգարա.— Պիւտճէի շուրջ վիճաբանութեան ընթացքին, կրթ. նախարար, Էսատ պէյ յայտարարեց թէ Թիւրքիոյ մէջ տասներկու միլիոն գրել կարդալ չգիտցող կայ 14 միլիոն բնակիչներու վրայ։

Հունգարիոյ վարչապետ կոմս Քարոլի կը հրաժարի

Պուտաբէշթ.— Վարչապետ կոմս Քարոլի իր հրաժարականը ներկայացուց խնամակալին, յայտնելով թէ կատարած էր իր ստանձնած պաշտօնը իշխանութեան գլուխ մնալով գրեթէ տարի մը։

Խնամակալը չէ ընդունած այս հրաժարականը հաստատելով դահլիճին ցուցուցած գործունէութիւնը եւ խնդրած է կոմս Քալագիէն որ իշխանութեան գլուխը մնայ։

Կոմս Քարոլի համակերպեցաւ խնամակալին բաղձանաց։

Հիթլէրականները կռուի կը բռնուին իրենց հակառակորդներուն հետ Աւստրիոյ մէջ

Վիեննա.— Ազգայնական ընկերվարականներու Նիերը Պալհեմի մէջ գումարուած ժողովէն վերջ արիւնալից կռիւներ ծագեցան Հիթլէրեաններու եւ իրենց քաղաքական հակառակորդներու մէջ։ Քանի հոգի վիրաւորուեցան ծանր կերպով։

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ ՀԱՇԻՒՆԵՐ ՍՐԻՆՉՈՎ ԿԸ ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԻՆ ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ՄԷՋ

Սօֆիա.— Կուսակցական հաշիւները ընդմէջ Մակեդոնական հատուածներու արիւնով կարգադրուելու վրայ են մայրաքաղաքին փողոցներուն մէջ։ Բրօթօկերով կուսակցութեան Պօգօ Չանօֆ անուն մէկ անդամը ուսուցիչ մը սպաննեց եւ յայտարարեց թէ խաբուած էր, ինքը հրաման ստացած ըլլալով Միխայլօֆ խմբակէն Մար Շէֆ անուն Մակեդոնացի երեսփոխանէ։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՃԵՂՔՈՒԱԾՔ ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

ՀԱԼԷՊԻ ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆՆԵՐԸ ԿԸ ՄԻԱՆԱՆ ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ԵՐԵՍՓ. ՊԼՕՔԻՆ

Դամասկոսի «Ալիֆ Պա» թերթը իր Հալէպի թղթակցէն հետեւեալ հեռաձայնային տեղեկութիւնը ստացած է.—

Հիմայ լուր առի որ քանի մը ժողովներ տեղի ունեցած են Տոքթ. Քէխալիի տան մէջ, որոնց ներկայ գտնուած են ազգայնական լիբեր Իպրահիմ պէյ Հանանօ եւ Հալէպի երեսփոխանները։ Այս ժողովներու մէջ պատրաստուած են համաձայնութեան մը հիմերը Հալէպի Ազգայնական հոսանքի եւ Հիւսիսային Սիւրիոյ երեսփոխանական պլօքին միջեւ, Կերեւի թէ շուտով պիտի գոյանայ համաձայնութիւնը եւ երեսփոխաններու դիրքերը Սիւրիական ներկայ Կառավարութեան հակառակ պիտի ըլլայ։

Այս լուրէն կը հասկցուի որ ազգայնականներու մէջ արդէն ճեղքուածք յառաջ եկած է եւ Հալէպի ազգայնականները հակառակ են Դամասկոսի իրենց ընկերներու հետեւած քաղաքականութեան։

ՊՈՅՔՕԹԸ "ՊԱԹԱ„Ի ԴԷՄ

ՆՈՐ ՑՈՅՑԵՐ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

Անցած ուրբաթ օր, Դամասկոսի զանազան մասերուն մէջ ցոյցեր եղած են «Պաթա»կօշիկի ընկերութեան դէմ եւ ճառեր խօսուած են բոլոր մզկիթներու մէջ, Էմէվի մզկիթէն ելնող ժողովուրդը, թափօր կազմեց եւ քալեց մինչեւ «Պաթա»ի վաճառատան առջեւ եւ հոն «անկցի «Պաթա» հրէական ընկերութիւնը» պոռաց։

Ոստիկաններ հասան եւ դժուարաւ կրցան ցրուել ցուցարարները։ Անկէ վերջ ընկերութիւնը փակեց իր վաճառատունը եւ ոստիկաններ սպասեցին անոր դրան առջեւ։

ՍԻՒՐԻԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ Կ'ԸՆԴԴԻՄԱՆԱՅ ԲԱՐՁՐ ԳՈՄԻՍԷՐԻ ՈՐՈՇՄԱՆ ԴԷՄ ԵՒ ՎԵՐՋԸ ՏԵՂԻ ԿՈՒՏԱՅ

Բարձր Գոմիսէր Ն. Վ. Պրն. Բօնսօ մեկնումէն առաջ, երկրաչափ Պ. Ժօրանս Հալէպի Հանրային Շինութեանց տնօրէնութեան պաշտօնին նշանակուած էր։ Սիւրիոյ Նախարարաց Խորհուրդը մերժեց ընդունիլ զայն այդ պաշտօնին։ Առոր վրայ տագնապ մը տեղի ունեցաւ, որովհետեւ Բ. Գոմիսէրութիւնը պնդեց իր որոշման վրայ։ Սիւրիոյ դահլիճը ստիպուեցաւ տեղի տալ եւ Պ. Ժօրանս ստանձնեց իր պաշտօնը։

ՍԻՒՐԻՈՅ ՆԱԽԱԳԱՀԸ ԻՐ ԱՄՍԱԿԱՆԸ ԿԸ ԲԱՇԽԷ ԲԱՐԵՍԻՐԱԿԱՆ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐՈՒ

Գրած էինք որ Սիւրիոյ Հանրապետութեան նախագահ Ն. Վ. Մուհամմէտ Ալի պէյ Ապըտ, հակառակ կարգ մը թերթերու նախատեսութեանց առած էր իր ամսականը՝ 1200 ոսկի։ Այժմ Դամասկոսի թերթերը կը գրեն որ Ն. Վսեմութիւնը այդ դրամը ամբողջութեամբ ցրուած է բարեսիրական նպատակներու, 100 ոսկի Մարզական «Մուսավաթ» ակումբին, 100 Ֆրանչիսկեան դպրոցին, 50 Պարուտա ակումբին, 50ական ոսկի յատկացուցած է եօթը միութեանց, 345՝ մզկիթներու ծառայողներուն, 250՝ աղքատ ընտանիքներու եւայլն։

ԵՐԿՈՒ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐ ԿԸ ՑԱՐՁԱԿԻՆ ՈՒՍԱՆՈՂԻ ՄԸ ՎՐԱՅ

ԱՊԱՀՈՎԱԿԱՆ ԽԵՂԿԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Ֆուատ Պէսէվի անուն ուսանող մը Մեսէվէր քաղեն անցնելու տեն, երեք զինուորներ, որոնք զինուոր էին, հանդիպեցան իրեն։ Անոնցմէ մէկը ձեռքի հարուածով մը վար ձգեց ուսանողի գլխարկը, երկրորդ զինուորը գետնէն կը վերցնէ գլխարկը եւ կը յանձնէ Ֆուատին։ Ուսանողը շնորհակալութիւն կը յայտնէ եւ գլուխը կը դնէ գլխարկը։ Առաջին զինուորը սակայն գոհ չմնաց այս արարողութենէն եւ պոռաց ուսանողին. «վայրենի սիւրիացի, դեռ կը խօսի՞ս»։ Եւ հազիւ լրացուած այս խօսքերը յարձակեցաւ տղուն վրայ եւ սկսաւ զարնել։

Այդ միջոցին քաղի պահակը կը գտնուէր հոն։ Ուսանողը խնդրեց անկէ որ ոստիկանութեան լուր տայ, սակայն պահակը մերժեց։ Տղան, ասոր վրայ, կերպով մը կազատէ օձիքը զինուորներու ձեռքէն եւ նետուեցաւ անցնող ոստիկանութեան լուր կուտայ։ Ոստիկանները կը յայտնեն որ զինուորները Ֆրանսացի են եւ իրենք չեն կրնար խառնուիլ։ Թելադրեցին սակայն որ դիմէ Պուրճի ոստիկանական պահականոցին, անոնք ալ յանձնարարեցին դիմել ժանտարմայի պահականոցին։ Ֆուատ գրտաւ հոն քանի մը Ֆրանսացի ժանտարմաներ եւ խնդիրը հասկցուց անոնց։ Ցօժառեցան ընկերանալ իրեն գտնելու համար զինուորները։ Ուսանողը վարձեց ինքնաշարժ մը եւ մէջը նստան երկու ժանտարմաներու հետ։ Երկու ժամ շարունակ փնտռեցին եւ ոչ մէկ զինուորի հանդիպեցան։ Տղան 300 ս. դ. ինքնաշարժի դրամ տալէ վերջ, յուսահատ եկաւ եւ դիմեց հանրապետութեան նախագահին։ Պ. Տէպպաս ցաւակցութիւն յայտնեց եւ թելադրեց խնդրագիր մը ներկայացնել։

ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԻՒՆԸ

ՎՃԻՌԸ ԱՅՍՕՐ ՊԻՏԻ ՏՐՈՒԻ

Համայնավարական նոր թռուցիկներ ցրուած են, որով կը պաշտպանեն «Մոսկուայի աչքը» եւ կը հրաւիրեն օգնել անոր եւ իր ցիկնոց, որոնք զոհերն են «իմպերիալիստական» ախորժակներու։

Շաբաթ օր տեղի ունեցաւ դատավարութիւնը, վերջին Գաւառական ժողովի ընտրութեան առթիւ խանգարման փորձեր ընող եւ ոստիկաններու վրայ յարձակում գործող վեց համայնավարներու, որոնք այդ օրէն ի վեր կը մնան բանտ։

Վճիռը պիտի հաղորդուի այսօր։

ԹՈՒՆԱՒՈՐ ՕՁ ՄԸ ԳԻՇԵՐ ԱՏԵՆ ԿԸ ԽԱՅԹԷ ԿԻՆ ՄԸ ԵՒ ԿԸ ՄԵՌՑՆԷ

Պէրճա գիւղի բնակիչներէն Ֆաթմա Արբուշ ունէր ամուսին մը։ Տաքէն ազատուելու համար տանիքը կը պառկէին։ Առջի գիշեր, քնանալու տեն ոտքին վրայ ծանրութիւն մը կզգայ Ֆաթմա եւ երբ արթնցաւ սաստիկ ցաւ զգացաւ, սկսաւ պոռալ. մարդիկ եկան, հաւաքուեցան եւ տեսան որ երկու մեթր երկարութեամբ երկայն եւ հաստ օձ մը կայ անկողնին մէջ եւ իսկոյն մեռցուցին զայն։

Կինը քանի մը ժամ վերջ մեռաւ։

Պ. ԷՍՏԷ ՖՐԱՆՍԱ ԿԸ ՄԵԿՆԻ

«Լիսան Իլ Հալ»ի քաղած տեղեկութեանց համաձայն, Մէքր Էմիր Էսթէ ամսոյս 14ին կը մեկնի Ֆրանսա, ամրան արձակուրդը հոն անցնելու համար։

ՇԱՔԱՐԻ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ ՁԵՂՆԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

320,000 ՈՍԿԻ ՊԱՏԻԺ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԲՈՂՈՔԸ

Բարձր Գոմիսէրութեան մասնաւոր մէկ որոշմամբ շաքարի մաքսատուրքը յաւելուած էր ապրիլ 16էն ի վեր։ Այս որոշման պատճառաւ շաքարի վաճառականները մեծ իրարանցման մատնուեցան եւ կրցան արտօնութիւն առնել մինչեւ որոշմանը թուականը եղած ապրանքներուն հին սակով գանձուելուն համար։ Եւ որովհետեւ գոյացուած տարբերութիւնը շատ մեծ էր, բազմաթիւ վաճառականներ կեղծ միջոցներու դիմեցին նոր ապրանքներ տալով եւ արձանագրելով հին թուականով։ Վերջապէս պատահեցաւ նաեւ որ կարգ մը վաճառականներու Ֆաքթիւրի թուղթերն ալ եղծանուած են եւ նոր արձանագրութիւններ կատարուած անոնց վրայ։ Ինչպէս գրած էինք ժամանակին, վաճառական մը մօտ կէս միլիոն ֆրանք շահած էր մաքսատուրքի տարբերութեան պատճառաւ։

Մաքսատան Տնօրէնութիւնը սակայն կասկածեցաւ եւ մասնաւոր քննութեան ձեռնարկեց։ Գտաւ որ շատեր զեղծարարութիւն ըրած են, մանաւանդ Թրիբօլիի մէջ։ Համաձայն իր իրաւասութեան ծանր պատիժներ տնօրինեց մաքսատան յանցուկ վարչութիւնը, ոմանց 10,000 ոսկի, ուրիշներուն 5000—4000։ Ամբաստանեալները դատարան դիմեցին, սակայն մաքսատան օրէնքին համաձայն, դատարան կարենալ ներկայանալու համար անոնք պէտք է վճարեն կանխիկ մաքսատան վարչութեան սահմանած նիւթական պատիժը։ Ոչ մէկը սակայն, ներկայ քրիզի հետեւանքով կարող է վճարել այդ գումարը։

Ահա՛ այս պատճառաւ, Թրիբօլիի վաճառականները խիստ բողոքագիրներ ղրկած են Բարձր Գոմիսէրութեան եւ պահանջած որ բարեփոխուի մաքսատան վարչութեան կողմէ սահմանուած նիւթական պատիժին կանխիկ վճարուելու որոշումը։

Մաքսատան վարչութեան, միայն շաքարի զեղծարարութեան համար սահմանած նիւթական պատիժը 320,000 սուրիական ոսկի է։

ՎԵՀԱՓԱՌ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ Պ. ՇԱՐԼ ՏԷՊՊԱՍԻՆ ՄՕՏ

Անցած շաբաթ օր, կէս օրէ առաջ, կառավարութեան պետ Ն. Վ. Պ. Շարլ Տէպպասին այցելութիւն տուաւ Հայ Կաթոլիկ Պատրիարք Ամեն. Արփիարեան, ընկերակցութեամբ Գեր. Նազլեանի եւ արժանացաւ շատ սիրալիր ընդունելութեան։

Ն.Վ.ՍՈՒՊՀԻ ՊԷՅ ՄԸՐԷՅՃԱԹ ԿՈՒԳԱՅ

Ն. Վ. Սուպհի պէյ Պէրէքէթ, Սիւրիոյ խորհրդարանի նախագահ, վերադարձած է Հալէպ եւ ամրան առթիւ իր ընտանիքը պիտի փոխադրէ Մըրէյճաթ։ Իսկ Շաքիր Նէյմէթ պէյ, ամառը պիտի անցնէ Սօֆարի մէջ։

ԹՈՒՆԱՒՈՐՈՒԱԾ ՊԱՆԻՐ

ՎԵՑ ՀՈԳԻ ԿԸ ԹՈՒՆԱՒՈՐՈՒԻՆ

Ըրզզալլա Ապտալլա անուն պանիր ծախող մը Սուր գացած էր պանիր բերելու համար։ Կը բերէ եւ կը ծախէ։ Վեց հոգի որոնք առաջին անգամ գնած էին, կուտեն եւ կը թունաւորուին։

Իսկոյն կը գրաւուի պանիրը։

ԱՌԱՆՑ ԲԱՆԱԿԻ ԹԱԳԱՒՈՐ ՄԸ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԷՋ

ՔԱՆԻ՞ ՏԵՍԱԿ ՏՈՒՐՔԵՐ ԿԸ ԳԱՆՁԵՐ

Սուր ի ենթակայ Սարիֆէ գիւղի բնակիչները կառավարութեան բողոքած են իրենց մուխթարի մասին։ Գիւղացիները կը յայտնեն որ իրենց մուխթարը ամեն տարի զանազան անուններով տուրքեր կը գանձէ իրենցմէ եւ կը յիշեն հետեւեալները.

1.— *Գլխու տուրք.* ամէն գլուխ տարեկան 100 ս. դահեկան պէտք է տայ բացէն.

2.— *Ամուսնութեան տուրք.* Հարուստ եթէ ըլլայ ամուսնացողը 500 Ս. դ. պէտք է տայ, եթէ աղքատ ըլլայ 250 Ս.դ.։

3.— *Ծնունդեան տուրք.* Եթէ մանչ ըլլայ ծնողը 200 ս. դ. իսկ եթէ աղջիկ ըլլայ 100 ս.դ.։

Բացի այդ մուխթարը կ'ստանայ եղեր զանազան նուէրներ. օրինակի համար գիւղացիները ստիպուած էին կաթ, կարագ, հաւ, հաւկիթ, եւայլն ձրիօրէն տալ մուխթարին։ Թագաւորական կեանք մը ունէր ան եւ հրամանը չէր երկրորդուէր։ Գիւղացիները կը վախնային անոր մասին բողոք բարձրացնելու, որովհետեւ ծանր պատիժներ կրնար սահմանել։

Գիւղի այս մեծագոյն պետը, սակայն, նկատի ունենալով տիրող ընդհանուր տագնապը եւ գիներու անկումը, ինքն ալ կ'որոշէ զեղչել տուրքերը, եւ 100ին 25 համեմատութեամբ կը պակսեցնէ իր գանձածները եւ կը յայտարարէ ժողովուրդին։

Գիւղացիները սակայն բոլորովին անկարողութեան մատնուած ըլլալով, կ'որոշեն դիմել կառավարութեան եւ մասնաւոր պատուիրակութիւն մը ղրկելով կը հասկցնեն խնդիրը։ Այժմ քննութիւն բացուած է այս ինքնակոչ թագաւորին դէմ։

ՍԷՐԺԱՆ ՄԸ ԿԸ ԽԵՂԴՈՒԻ

Շաբաթ օր, ժամը 2ին, Զէյթունի թաղին մօտ, Ժան Ռապաքէլ անուն սէրժան մը, երբ կը լողնար, ալիքները զինք տեսցին տարին բացերը։ Շատ լաւ լողալ չգիտնալուն պատճառաւ, Ռապաքէլ ծովամոյն եղաւ եւ խեղդուեցաւ։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ

Դամասկոսէն Պ. Ցարութիւն Հալաճեան ուրախ առիթով մը, խմբագրութեանս միջոցաւ 550 Ս. դահեկան կը նուիրէ Մամըլքէյնի թոքախտանոցին։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

4 ՅՈՒԼԻՍ 1932

	Ս. Դ.
Եգիպտ. թղթադրմ.	469
Անգլիկն. »	457
Տօլար »	126.50
Թրքական »	59
Պանք Օթթօման	135
Իտալական Լիր 100	6[illegible]
Յունական Տրախմի 100	90
Անգլ. ոսկի	606
Ֆրանս. »	482
Օսման. »	550
Արծաթ մէճիտ	23
Գրէտի Ֆօնս. Ա. Ֆք. 524	
» » Բ. » 282	
» » Գ. » 276	

Մէֆէրեան եղբարք Րիւ Ֆօշ Թելեֆօն՝ 5-19

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ՊԻՒՏՃԷԻՆ ԲԱՑԸ

Ուաշինկթըն.— Գանձային պաշտօնական եկամտական տարեշրջանը 2000 միլիոն տոլարի բաց մնաց։

արծաթ անօթները մեր սակարկութեան մէջը կային. միւսները արդէն արժէք մը չունին.

— Հագուստներս իմս են.

Քարլայլ թեթեւ ժպիտով վստահեցուց Իզապէլը։

Խեղճ աղջիկը կեանքին մէջ սասնիկ բաներ տեսած ու լսած չէր։ Երբեք մտքէն չէր անցնէր որ Իսթլին պարտքի փոխան ծախուած է։

Իզապէլ Քարլայլի հարցուց դարձեալ.

— Հայրս ձեզի պարտք ունէ՞ր.

— Ո՛չ, երբեք պարտական չեղաւ ինծի.

— Ապա ինչպէ՞ս առիք Իսթլինը.

— Ինչպէս որ ուրիշը պիտի գնէր, այնպէս ալ ես գնեցի, դրամ ունէի եւ կալուած մը պիտի գնէի, լուր առի որ հայրդ կուզէ ծախել Իսթլինը, գնեցի.

Զսպելով իր աչքերէն յարձակող արցունքի շիթերը, պատասխանեց Իզապէլ.

— Մր. Քարլայլ, վճակս գիտեմ, չիտակ չէ ձեր տունը բնակիլս, սակայն ի՛նչ ընեմ, ձեռքս ի՛նչ կուգայ.

— Այդ մասին երբեք մի մտատանջուիք. Լէյտի Իզապէլ. ես աւելի երախտապարտ եմ ձեզի. եւ իսկապէս եթէ Իսթլին Թաուը ձեզի համար փափաքելի է, ես շատ ուրախ կ'ըլլամ ձեզ աւելի երկար հիւրասիրելով.

— Շնորհակալ եմ Մր. Քարլայլ, իսկապէս հայրս ինծի համար ոչ մէկ կարգադրութիւն ըրած է. վիճակս որչափ կը տեսնեմ. ոչ տուն ունիմ, ոչ դրամ. այս ձերն է եւ մեր Լոնտոնի տունն ու Մաունթ Սեվըրնի պալատն հօրեղբօրս պիտի մնայ.

— Բայց անկասկած հօրեղբայրդ Մր. Վէյն ուրախութեամբ քեզ իր քով պիտի առնէ.

— Ի՞նչ... անոնց հետ միասի՞ն ապրիլ... ի՛նչ կը խօսիք Մր. Քարլայլ.

— Իմ դրամովս գնեցի ես այս շէնքը, Իսթլինը իմս է.

— Փոխարժէքը վճարա՞ծ էք.

— Այո, օրին ամբողջութեամբ վճարած եմ.

— Լորտը ի՞նչ ըրաւ այդ դրամը.

— Այդ ես չեմ գիտեր, Լորտին գործերը ինծի չեն վերաբերիր.

— Բայց, ի՛նչ զարմանալի է որ իրը չեղած տեղ ան ամիսներ կը նստէր այս տան մէջ.

— Այո, զարմանալի կը տեսնուի, բայց ան փափաքեցաւ որ գայ եւ մնայ քարեաւ ըսէ իր ամարանոցի այս ապարանքին. եւ այդ առթիւ ալ տանս մը մնաց հոս։ Վերջը հիւանդութիւնը ծանրացաւ եւ չի կրցաւ երթալ. հետեւաբար այս տունն ու կարասիները բոլորովին ինծի կը պատկանին եւ ձեզմէ ոչ մէկուն ես պարտք չունիմ, ուրեմն շատ գոհ կը մնամ եթէ հիմայ այստեղէն քաշուիք ու երթաք.

— Կարելի է ձիերը եւ կառքն ալ իմս է պիտի ըսես.

— Ոչ, անոնք Լորտին կը պատկանին.

— Անոնք պահակ ունին եւ տեղ մը չեն կրնար փախչիլ. վերը ուրիշ պահակներ կան, ըսաւ մէկը.

Ուրիշ մը յարեց.

— Ի՛նչ անիծուած որկրայ մըն էր այս Լորտը.

— Ինչ որ ալ ըլլայ Լորտը, ձեզի իրաւունք չտրուիր որ իր աղջկան զգացումները վիրաւորէք. կը կարծեմ որ ինքզինքը նեմսուին նկատող մարդ մը պէտք է զգուշանայ անկրթութենէ։

Եւ Քարլայլ այս ըսելէ վերջ, բռնեց Լէյտի Իզապէլի ձեռքը եւ ըսաւ.

— Դուք վեր ելէք, ես կը նայիմ այս գործին.

Քարլայլ վեր տարաւ Իզապէլը եւ պարտապահանջներն ալ ճամբեց։ Բայց վեր ելլելով երբ միւս երկու մարդիկը եւ մեռելին գրաւուած ըլլալը տեսաւ, չուարեցաւ, որովհետեւ զանոնք վռնտելու կարողութիւն չու-

ՄԱՄԸԼԹԷՅՆԻ ԹՈՔԱԽՏԱՆՈՑԻ ՀԱՇԻՒՆԵՐԸ

Մամըլթէյնի Ազգային Բուժարանի հնամակալութիւնս խորին շնորհակալութեամբ ստացած է հետեւեալ գումարները ինչպէս բուժարանին, Յունուար ամսուայ մէջ:

			Ս.Ո. դահեկ.
Յունվար	7	Տիար Սօֆր. Գ. Վարդապետեան	3.—
»	»	Գ. Մովսէս Խայոեան	2.—
»	»	Այրի Տիկին Թագուհի Փորսուքեան	5.—
»	»	Պրն. Ֆիլիպ Տէրունեան	2.50
»	»	» Կարապետ Տէտէեան	5.—
»	»	Տիկին Զարուհի Հազարապետեան (մասաղցու)	5.—
»	8	Տիար Սօֆր. Յ. Թօփճեան	2.—
»	»	Ազնիւ Տէօլէնեան	3.—
»	»	Հայ Աւետ. եկեղեցիէ (Քէմբ)	22.02 1|2
»	7	Լուսաբեր Գպիրեանի հաւույն (Տ. Գավուգճեան)	82.50
»	8	Miss Friersonէ ստացուած (Շիմլան)	64.70
»	»	Պրն. Անդրանիկ Սողոեան	1.—
»	»	Հայ աւետ. կիրակնօրեայ դպրոց (Երուսաղէմ)	6.52 1|2
»	»	Տիկին Ովսաննա Էօրտէքեան	4.35
»	»	Պրն. Յովհաննէս Թաշճեան	3.75
»	9	Սրբ. Նշան եկեղեցւոյ թաղական խորհուրդէ	18.81 1|2
»	10	Ամանոս Քէմբի սրբ. Երրորդութիւն եկեղեցիէ	10.06 1|2
»	»	Standard Oil Company պաշտօնէութենէ	41.50
»	»	Սրբ. Խաչ եկեղեցւոյ թաղական խորհուրդէ	11.64 1|2
»	»	Նոր Մարաշի եկեղեցիէ	7.42 1|2
»	»	Էշրէֆիէի սուրբ Աստուածածին եկեղեցիէ	4.46
»	15	Հայ աւետարանական եկեղեցիէ (Քէմփ)	—66 1|2
»	»	Տիկին Վարդուհի Աբրահամեան	1.—
»	»	Տիկին Եւնիկէ Կիւլէսէրեան (Շիգակօ)	12.50
»	»	Գէլլանի հայ աւետարանական եկեղեցիէ	2.75
»	»	Տիկ. Արուսեակ Տարագճեան (Եօղունօլուգ)	5.50
»	»	Տիկին Համեստուհի Կէօքճեան (Խըտըր պէյ)	5.50
»	17	Պրն. Յակոբ Տէր Ստեփանեան	1.—
»	»	Պրն. Խաչատուր Ֆարգասեան	3.—
»	18	Օրիորդ Վիքթորիա Կարապետեան	1.—
»	»	Պրն. Գէորգ Փիլօեան	1.—
»	»	Պիքֆաեայի ազգայիններէ	8.50
»	»	Պրն. Աւագ Կարապետեան	5.—
»	»	Պրն. Գասպար Նաֆիլեան (երկրաչափ)	5.—
»	»	Բարեպաշտ տիկին մը	—25
»	»	Պրն. Կարապետ Հինտօեան	1.—
»	21	Պրն. Գառնիկ Սէֆէրեան	1.—
»	»	Պրն. Կարապետ Պալեան	20.—
»	»	Ճիպէյլի պաշ. թաղական խորհուրդէ	4.80
»	»	Պաշ. թաղական հոգաբարձութիւն Գալպէքէ	15.12
»	»	«Գանձ Սիրի եւ Կրան Լիբանանդրուած դրամի տոկոս	18
(Շար.)		Գումար՝	401.02 1|2

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ
(ԶԱՀԼԷ)

Նախկին բժիշկ Միջազգային Զինուորական հիւանդանոցներու եւ մասնագէտ ներքին եւ մանկանց հիւանդութիւններու

արագ, արմատական, խղճամիտ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ, Հայկազ Նիւլը քաղ. Թրամվայի բնակարանին հանդէպ, թիւ 7

Բժ. եւ Ուրբաթ օրեր աղքատաց ձրի

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԻՐՔԵԱՆ
(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բէրա

Խիստ դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի ելեկտրական լոյսի զետեղումներ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօթէօր եւ շինամօներ:

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր ելեկտրագործիքներու նորոգութիւնները: Մասնաւոր ապառիկութիւն բնակարաններու ելեկտրա-նորոգման: Վաճառատուն Philips եւ Lux ելեկտ. լամբերու եւ ամէն տեսակ ելեկտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրասեան կից Պուրճ. B. P. 491

ՊԱՆԴՈԿ ԱՀԱՐՈՆ ՊԻԹԻԱՍ
ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԱՄԱՌԱՆՈՑՆԵՐԷՆ ՃԷՊԷԼ ՄՈՒՍԱՅԻ ՊԻԹԻԱՍ ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

Նորակառոյց եւ գեղեցիկ շէնք. արդիական կարգով կահաւորուած սենեակներ. ընդարձակ սրահ, պարտէզ, եւրոպական եւ արեւելեան կերակուրներ

ՉԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆ

ԲԱՑ Է 1932 ՅՈՒԼԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

Իր անման տեսարաններով, առատ ջրերով եւ առողջարար կլիմայով ծանօթ ՊԻԹԻԱՍ գիւղը այս տարի օժտուած է գիւղագնացութեան համար անհրաժեշտ եղող բոլոր յարմարութիւններով։

Ճամբաները նորոգուած են, գիւղին մէջ հաստատուած է Թղթատարական անհնօրեայ սպասարկութիւն ինչպէս նաեւ Թելէֆօն եւ հեռագիր։

Պիթիասը ունեցաւ նաեւ իր առօրեակայ պանդոկը, ուր այցելուները պիտի գտնեն Սուրիոյ եւ Լիբանանի լաւագոյն ամառանոցներուն յատուկ բոլոր յարմարութիւններն ու հանգստութիւնները։

Տէր եւ Տնօրէն ԱՀԱՐՈՆ ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

ԱԶԴԱԿի ՏՊԱՐԱՆԸ

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Դիմեցէք «ԱԶԴԱԿ»ի Տպարանը՝ գիրք, պրօշիւր, հարսանեկան հրաւիրագիր, պահարան, նամակի թուղթ եւ առեւտրական տետրակներ.

ԱՐԱԳ, ՄԱՔՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ ԵՒ ԱԺԱՆ.

ՃՈԽ ՄԹԵՐՔ ԳԻՐԵՐՈՒ

ՊԱՆԴՈԿ ԼԻՒՔՍ
ԶԱՀԼԷ

Հայկական ամենալաւագոյն պանդոկը «ԼԻՒՔՍ»ն է Զահլէի մէջ, ծաղկաւէտ պարտէզով,

ԽԻՍՏ ՕԴԱՍՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՅ 1. 2. 3. 4. ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐԷ

1. ՀԱՄԵՂ ՃԱՇ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՉԱՓԱՒՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՌՈՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն՝ Գ. ՊԱՐՏԻԶՊԱՆԵԱՆ

ՍԹԱՆՏԱՐՏ *կօշիկները միշտ ամենալաւ, ամենադիմացկուն, ամենաաժան եւ ամենագեղեցիկներն են.*

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Տքթ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒՆԻԱԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ զիտական ամենավերջին մեթոտներով, թոքերու, ստամոքսի, աղիքներու յեարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ: Հին եւ նոր ջերմամիզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկախտ եւ մորթային հիւանդութիւնները:

Արագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ:

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկանայ ԽՂՃՄՏԱՆԵՐՈՒ ՁՐԻ

Ժօրժ Հաւսէս փողոց՝ թիւ 8

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ՎԷՐՎԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat (ս ի կ) ն Interne եւ այժմ մասին ՍԵՆԵԳԷՏ րժիշ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱԶԲԻ, ՔԹԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԽՈՒ հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գլինիքին մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի թուղթով:

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ:

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք
Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նօ. 78 տան երկրորդ արկը:

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին նորաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական ձեւ, ջոցներով, Droit-fils մեթոտով: Իր աշակերտուհիները կ'օժտէ Բարիզի աշխարհահռչակ Académie Daydou վկայականով։

Տոկուն շինուած Վայելուչ տեսք Հնչուն եւ բնական ձայն Ահա յատկանիշները՝

ՈՐՈՆՑՄՈՎ ԿԸ ԶԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

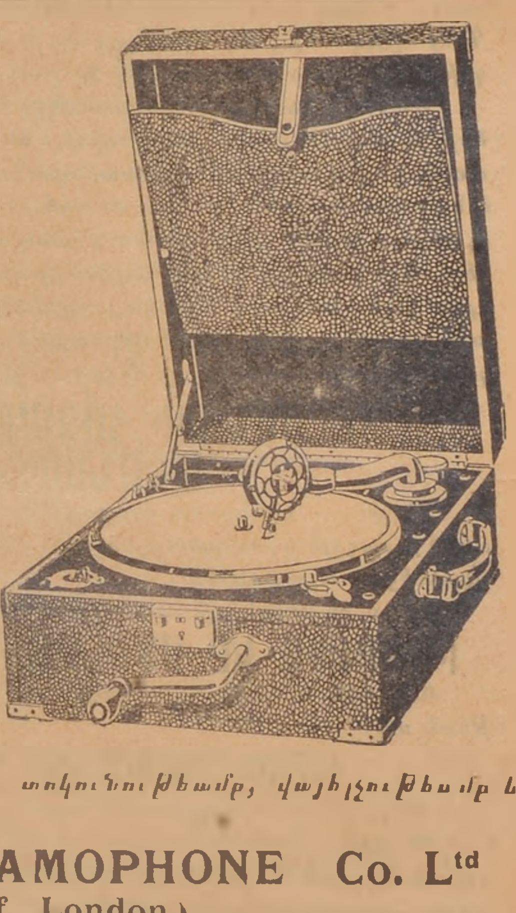

Հրապարակի վրայ գտնուող բոլոր մարքաներու հետ կը մրցին Ապոլլօ ֆօնօները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և մատչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ՝ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱԳԱՒՈՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորձագիծ եւ քննօս՝ ամէն ձեւի, անվիճելի որակ եւ առաւելութիւններ գերմատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սուրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

Նենալը գիտէր։ Որով երկու մարդիկ Մաունթ Սէվըրի Լօթութեան ժառանգորդ և անոր եղբայրը եղող Մր. Վէյնի զալը պիտի սպասէին հոն, և անկէ դուրս պիտի չելնէին։

Հետեւեալ օրը կիրակի ըլլալով Մր. Քարլայլ Իսթլին եկաւ։ Մր. Վէյն դեռ եկած չէր։ Իզապէլ սեղանին առջեւ նստած դողալով չորս կողմը կը դիտէր։ Քարլայլ հարցուց անոր.

— Ինչպէս անցուցիր այս գիշեր, քիչ մը քնացա՞ր.

— Ոչ, չի քնացայ, շատ վախցայ, ամբողջ գիշեր աչքերս չի կրցայ փակել.

— Ինչէ՞ն կը վախնաք.

— Այս մարդիկներէն կը վախնամ. Մր. Վէյն դեռ չեկաւ։

Քիչ վերջ սպասուհին ծրար մը նամակներ բերաւ, որոնցմէ շատերը մխիթարական նամակներ էին. Իզապէլ անոնցմէ մէկը զատելով «Միսիս Վէյնի ձեռագիրն է» ըսաւ և բացաւ.

Սիրելի Իզապէլ

Մր. Քարլայլի նամակին մէջ գրուած լուրը շատ յուզեց եւ տխրութիւն պատճառեց մեզի, ամուսինս հոս չի գտնուելուն պատճառաւ նամակը ես բացի: Ամուսինս գացած է ծովեզերեայ խնջոյքներ: Կիրակի օր վերադառնալ խոստացած էր, եւ առհասարակ խօսքին տէրն է: Վստահ եմ որ վայրկեան մ'իսկ չի կորսնցնելով զինք Իսթլին կը ղրկեմ: Որքան տխրիլս եւ զգացումս չեմ կրնար բացատրել: Աւելի գրելու ժամանակ չունիմ. աղաչեմ որ քաջ ըլլաս սիրելի Իզապէլ:

Մնամ Յարգանօք եւ խոր Յուզումով
Անկեղծօրէն Ձերդ՝
Էմմա Մաունթ Սէվըրն

Իզապէլի դեղնած դէմքին քիչ մը արիւն վազեց և զգալի եղաւ նեղութեան սաստկութիւնը։ Այդ նամակը փոխանակ Էմմա Մաունթ ստորագրելու, Լէյտի Էմմա Վէյն ստորագրէր, գոնէ քիչ մը կը մխիթարուէր։ Իզապէլ նամակը երկարելով Քարլայլին ըսաւ.

— Տես, որքա՞ն անբախտ եմ.

Մր. Քարլայլ նամակը կարդաց և Միսիս Վէյնին ըստորագրութիւնը տեսնելուն պէս ըսաւ.

— Եթէ քիչ մը զգացում ունենար Միսիս Վէյն վազելով պիտի գար, գիտէր որ մինակ ես հոն.

Իզապէլ գլուխը ձեռքերուն մէջ առնելով ծռեցաւ և ինչ վիճակի մէջ գտնուիլը աչքին առջեւը եկաւ։

Երիտասարդ, գեղեցիկ, հարստութեան և գիրքի տէր աղջիկ մըն էր, սակայն հիմայ, դժբախտ, անտէր, և իր տան մէջ իսկ օտարական մը և առանց իրաւունքի անկէ ներս մտնող յիմար մըն էր։ Հօրը հանդէպ զգացած սէրը որքան խոր էր, անոր մահուան հետեւանքով զգացած ցաւերն ալ այն աստիճան խոր։ Բայց յուզումը միայն այդ չէր։ Գլուխը դնելիք տեղ մը չունէր և մէկ ոսկի իսկ դրամ չունէր։ Ասկէ վերջ ո՞ւր պիտի երթար, որո՞ւ հետ պիտի ապրէր։ Սպասաւորներու ամսականներն անգամ վճարուած չէր, ո՞վ պիտի վճարէր։ Իզապէլ սթափելով այս մտածումներէն ըսաւ.

— Երբէ՞ն խլեր ձերն է այս տունը Մր. Քարլայլ.

— Անցած Յունիսէն ի վեր. հայրդ քեզի խօսած չէ՞ր.

— Ոչ, այս բոլորն ալ ձե՞րն են հիմայ.

— Այո, կարասիներն ալ սակարկութեան մէջ են, (նայելով ճաշասեղանին) ամաններն ու ծածկոցները կարծեմ չկան.

— Ուրեմն երէկուան մարդիկը իրաւունք ունէին անոնց վրայ.

— Ձեմ գիտեր, կարելի է ամաններն ալ մէջն են.

KLIM

Փոշեկաթին առաւելութիւնը

KLIM լաւ կաթ մըն է: Երբ անոր վրայ աւելցնենք 7|8 համեմատութեամբ պարզ ջուր, պիտի ստանանք թարմ, առողջարար եւ սերոտ կաթ մը որ ունի դաշտային թարմ կաթի մը համը, հոտն ու սննդառու արժէքը:

Մանկիկը դիւրութեամբ կը մարսէ Klimը որ թեթեւ ու շատ սննդառու կաթ մըն է։

Ինչ ուրախութիւն ձեր զաւակներուն եւ մանկիկներուն համար։

Միշտ ու ամենուրեք թարմ կաթ կարելի է ունենալ ՔԼԻՄ փոշեկաթով։

Klimը կը լուծուի պաղ կամ գաղջ ջուրի մէջ: Պէտք է զայն դնել ջուրին մակերեսը ու զարնել դգալով մը։